

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Zpráva z výzkumu:

Analýza vzdělávacích potřeb a institucionálního kontextu poskytování sociálních a zdravotnických služeb v adiktologii.

Praha 2008

1

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

I. Cíle studie

Provedená studie byla zaměřena na zjištění vybraných aspektů v oblasti aktuální úrovně vzdělání, dalšího vzdělávání a rozvoje zařízení drogových služeb ve Středočeském kraji.

Cílem studie bylo zmapovat v zařízeních drogových služeb tři základní oblasti: (1) aktuální úroveň vzdělání a praxe pracovníků, (2) zajištění lékařské péče pro klienty, a (3) plánování celoživotního vzdělávání pracovníků. V případě nízkoprahových zařízení jsme se mimo výše uvedené zajímali také o (4) stav jejich spolupráci s lékárnami, (5) zájem o získání statutu zdravotnického zařízení a (6) poskytování substituční léčby v daném typu služeb.

II. Výzkumný soubor

V rámci studie bylo osloveno celkem 16 odborných zařízení v systému péče o uživatele drog Středočeského kraje. Dle typu služeb se jednalo o 3 centra primární prevence, 5 zařízení nízkoprahových služeb, 3 ordinace pro alkoholismus a jiné toxikomanie (OAT), 1 léčebné zařízení typu terapeutické komunity a 4 zařízení následné péče. Konkrétní zařízení byla vybrána na základě informací shromážděných ze dvou zdrojů, kterými byly: (1) internetové stránky Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Středočeského kraje a (2) internetové stránky Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti Úřadu vlády ČR-tzv. mapa pomoci. Vzhledem k charakteru zjišťovaných informací jsme jako respondenty studie oslovili vedoucí pracovníky v jednotlivých zařízeních/programech. Sběr dat byl proveden formou dotazníkového šetření; v případě potřeby specifikace či doplnění chybějících dat následovalo telefonické interview a analýza dokumentů. Celkem tak byla shromážděna data o 14 zařízeních/programech. Dvě z oslovených zařízení data nedodala. Studie se tak zúčastnila tato zařízení (v závorce uveden provozovatel zařízení):

- Kontaktní centrum Mladá Boleslav (o.s. Semiramis)
- Kontaktní centrum Nymburk (o.s. Semiramis)
- Kontaktní centrum Kolín (o.s. Prostor)
- Kontaktní centrum Benešov (o.p.s. Magdaléna)
- Kontaktní centrum Příbram (o.p.s. Magdaléna)
- Terapeutická komunita Mníšek pod Brdy (o.p.s. Magdaléna)
- Doléčovací centrum Praha-Podolí (o.p.s. Magdaléna)
- Následná péče Kladno (o.s. Resocializační institut Šance)
- Následná péče a doléčování Kladno-Dubí (Centrum sociálních služeb)

- Chráněné bydlení a podporované zaměstnání CHRPA (o.p.s Magdaléna)
- Ordinance AT Mělník (Nemocnice s poliklinikou Mělník)
- Ordinance AT Benešov (Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s.)
- Centrum primární prevence Mladá Boleslav (o.s. Semiramis)
- Centrum drogové prevence a krizové pomoci Kladno (Magistrát města Kladna)

III. Metody sběru a zpracování dat

Jako základní nástroj pro sběr dat jsme použili dotazník. Stanovené cíle studie neumožňovali použít některý ze stávajících dostupných nástrojů a bylo třeba vytvořit zcela nový dotazník strukturovaný podle vytýčených tematických oblastí. Dotazník obsahoval žádost o informace týkající se počtu pracovníků zařízení, jejich aktuálního vzdělání a délky praxe včetně dlouhodobých kursů/výcviků, plánování pregraduálního vzdělání v oboru adiktologie a dalšího vzdělávání pracovníků, předpokládaných investic do dalšího vzdělávání a očekávaných přínosů. Zvláštní pozornost byla věnována oblasti zajištění lékařské péče pro klienty daných zařízení. O výše uvedené informace byla požádána všechna oslovená zařízení. V případě nízkoprahových zařízení jsme se dále zajímali o aktuální a/nebo předcházející spolupráci s lékárnami při zajišťování služeb Harm Reduction, jejich zájem a možnosti získat statut zdravotnického zařízení. Následně jsme mapovali počty klientů užívajících primárně látky opiátového typu, podíl jejich protestovanosti na VHC/VHB, postupy zajištění léčby VHC/VHB a v neposlední řadě také poskytování substituce případně zájem o poskytování daného typu služeb. Dotazník byl vedoucím zařízení zaslán prostřednictvím elektronické pošty. Pro případnou potřebu doplnění či interpretace dat jsem zvolili formu telefonického interview. Posledním zdrojem dat byly plány dalšího vzdělávání, které nám poskytnuli respondenti studie. Časový harmonogram studie byl stanoven na tři měsíce. Vlastní realizace probíhala v následujících čtyřech fázích:

- a) **Vytvoření přehledu zařízení drogových služeb ve Středočeském kraji (říjen 2008)**
 - a. Přehled typů zařízení a programů drogových služeb
 - b. Shromáždění aktuálních kontaktů na klíčové osoby v jednotlivých zařízeních
- b) **Příprava výzkumu (říjen/listopad 2008)**
 - a. Stanovení metod sběru a vyhodnocení dat
 - b. Vytvoření dotazníků (zvláštní dotazník pro nízkoprahová a pro ostatní zařízení)
 - c. Pilotní fáze

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

c) Sběr dat (listopad/prosinec 2008)

- a. přesný návrh postupu na základě přípravné fáze
- b. oslovení zařízení s žádostí o spolupráci
- c. průběžná příprava dat za účelem analýzy

d) Analytická fáze (prosinec 2008)

- a. doplnění chybějících dat prostřednictvím telefonických interview
- b. zpracování a analýza dat
- c. příprava výstupů
- d. zpráva s přehledem hlavních výsledků studie

Výsledný soubor dat sestával jak z kvantitativních, tak z kvalitativních údajů. Vzhledem k rozsahu a charakteru získaných dat jsme pro jejich vyhodnocení zvolili metodu frekvenční analýzy. Za tímto účelem jsme použili tabulkový procesor MS Excel 2003. Výsledky analýzy byly doplněny kvalitativními údaji.

Na realizaci studie se podílel tým tří pracovníků. Návrh tematických oblastí studie zpracovali Doc. PhDr. Michal Miovský, PhD. (Centrum adiktologie, 1. LF UK a VFN) ve spolupráci s PhDr. Pavlou Doležalovou (Krajský úřad Středočeského kraje). Sběr, analýzu dat a sumarizaci výstupů provedla Mgr. Kateřina Grohmannová (Centrum adiktologie, 1. LF UK a VFN). Odbornou garanci průběhu studie zajišťoval Doc. PhDr. Michal Miovský, PhD.

IV. Výsledky

1. Vzdělání a praxe pracovníků zařízení

Provoz **nízkoprahových zařízení** zajišťují menší pracovní týmy v počtu 3-4 pracovníků. Nejpočetnější tým má kontaktní centrum v Benešově. Jedná se celkem o 9 osob. Někteří zaměstnanci pracují na zkrácené úvazky či dohody, případně jejich náplň práce zahrnuje i jiné aktivity mimo nízkoprahové služby (např. primární prevenci). Co se týče nejvyššího dokončeného vzdělání (viz tabulka 1), v mladoboleslavském, nymburském, kolínském a příbramském kontaktním centru převažují pracovníci s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním. V těchto čtyřech zařízeních zastává vedoucí post osoba s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním. Odlišná situace je v benešovském kontaktním centru, kde aktuálně převažuje podíl středoškolsky vzdělaných pracovníků, dva z nich avšak právě studují vysokou školu (psychologie, adiktologie). Na vedoucí pozici je v tomto zařízení středoškolsky vzdělaná osoba s více než desetiletou praxí

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

v oblasti drogových služeb. Více než desetiletou praxi v oblasti drogových služeb mají vedoucí pracovníci kontaktních center v Benešově, Kolíně a Nymburce. Praxe vedoucích zařízení v Mladé Boleslavi a Příbrami jsou dva roky. V týmech příbramského, kolínského a nymburského kontaktního centra převažují pracovníci, kteří mají praxi také v jiném zařízení drogových služeb. Naopak u pracovníků kontaktních center v Mladé Boleslavi a Benešově zahrnuje praxe v drogových službách pouze práci v daném zařízení. Z hlediska délky praxe v drogových službách je možno jako nejvíce zkušené týmy označit pracovníky kontaktních center v Benešově, Kolíně a Nymburce. Nejméně zkušeným týmem je pak z tohoto pohledu tým mladoboleslavského kontaktního centra. Jak uvádí tabulka 3, délka praxe v daném zařízení se u pracovníků kontaktních center se nejčastěji pohybuje od 1 roku do 5 let. Pro více než polovinu pracovníků těchto zařízení představuje práce v kontaktním centru vůbec první zkušenost v drogových službách (15 z 23 pracovníků). Přibližně třetina pracovníků má přitom praxi i v jiném zařízení drogových služeb (8 osob). Nejčastěji se jedná o praxi v rozsahu 1-3 let. Pouze 4 osoby pracují v některém z kontaktních center déle než 5 let. Co se týče dlouhodobějších vzdělávacích kursů či výcviků v rámci dalšího vzdělávání (viz tabulka 4), u pracovníků kontaktních center jednoznačně převažují kursy krizové intervence a motivační rozhovory. S několikanásobně nižší frekvencí se objevují kurs primární prevence, terapeutický výcvik, arte/dramaterapie a základy nízkoprahových služeb. Ostatní vzdělávací aktivity jsou málo frekventované.

V desetičlenném týmu **terapeutické komunity** Magdaléna o.p.s. jednoznačně převládají pracovníci s vysokoškolským vzděláním (viz tabulka 2). Jedná se o 7 osob na pozici terapeuta. Pracovníci se středním či základním vzděláním zastávají pozice pracovních terapeutů (3 osoby). Více než polovina členů týmu, tj. 6 osob včetně vedoucího zařízení, pracuje v daném zařízení déle než 2 roky (3 z nich déle než 5 let). Celkem 3 pracovníci aktuálně studují vysokou školu. Z dokončených kusů dalšího vzdělávání převládají terapeutický výcvik (4 osoby) a kurs krizové intervence (3 osoby).

Doléčovací služby zajišťují v rámci Středočeského kraje celkem čtyři zařízení. Velikost týmů těchto zařízení se pohybuje od 2 do 7 osob. Nejmenší základní tým má Chráněné bydlení a podporované zaměstnání-CHRP, a to v počtu dvou osob. Toto zařízení velmi úzce spolupracuje s terapeutickou komunitou Magdaléna o.p.s., jejichž 8 pracovníků se částečně podílí také na zajištění doléčovacích služeb. Nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných pracovníků nebo pracovníků s vyšším odborným vzděláním má Doléčovací centrum Magdaléna o.p.s. v Praze Podolí a Chráněné bydlení a podporované zaměstnání-CHRP (viz tabulka 2). Naopak nejnižší podíl má tým Centra sociálních služeb Kladno-Dubí, kde převažují pracovníci se středoškolským vzděláním. V týmu každého zařízení následné péče je právě jedna osoba, která aktuálně studuje vysokou školu.

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Na postu vedoucích všech těchto zařízení stojí osoby s více než desetiletou praxí v oblasti drogových služeb. Všechny týmy zařízení následné péče sestávají z pracovníků s více než dvouletou praxí v daném zařízení. Nejvíce pracovníků s více než desetiletou praxí i z jiných zařízeních drogových služeb mají Doléčovací centrum Magdaléna o.p.s. v Praze Podolí (3 ze 4 pracovníků) a Centrum sociálních služeb Kladno-Dubí (3 ze 7 pracovníků). Co se týče dlouhodobých vzdělávacích kursů či výcviků, jednoznačně převažuje terapeutický výcvik (viz tabulka 4). Jiné vzdělávací kursy se objevují spíše ojediněle. V terapeutické komunitě nebo v následné péči pracuje celkem 28 osob, přičemž právě polovina z těchto osob pracuje v daném zařízení více než 5 let (viz tabulka 3). Více než polovina pracovníků měla při nástupu do zařízení nějakou praxi v oblasti drogových služeb (15 osob), což je větší podíl ve srovnání s pracovníky kontaktních center.

Pracovní tým **ordinace AT** v Mělníce sestává ze 6 osob. Fungování ordinace AT v Benešově zajišťují 3 osoby. Vysokoškolské vzdělání mají pouze pracovníci na pozicích lékař a klinický psycholog, tj. 4 osoby. Zdravotní sestry, sociální pracovník a laický terapeut mají pouze středoškolské vzdělání (viz tabulka 2). Co se týče rozdílů ve skladbě týmu, ordinace AT Benešov nemá ve srovnání s AT Mělník pracovníka na pozici sociální pracovník a klinický psycholog. Psychologickou péči v tomto zařízení zajišťuje přímo vedoucí lékař spolu s laickým terapeutem. Kromě vedoucího lékaře ordinace AT v Benešově nemá nikdo z pracovníků obou ordinací zkušenosti s prací v jiném zařízení drogových služeb. Doba praxe v dané ordinaci je u všech pracovníků s výjimkou terapeuta delší než tři roky; u obou lékařů AT Mělník dokonce přesahuje 45 let. Další vzdělávání pracovníků AT ordinací zahrnuje terapeutické výcviky, specializace a atestace pro lékaře. Jiné dlouhodobé vzdělávací kursy či výcviky vedoucí lékaři u sebe ani u svých podřízených neuvádějí (viz tabulka 4).

Na oblast **primární prevence** se zaměřují dva samostatné programy/zařízení, a to Centrum drogové prevence Kladno (dále CDP Kladno) spadající pod Městský úřad a Centrum primární prevence o.s. Semiramis (dále CPP Mladá Boleslav). Zatímco základní tým CDP Kladno sestává ze 6 pracovníků, v případě CPP jsou to dva pracovníci, přičemž velká část aktivit je zajišťována 16 externími lektory. V CDP Kladno mají všichni pracovníci kromě jednoho vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělání. V CPP Mladá Boleslav mají vysokoškolské vzdělání oba pracovníci základního týmu. Zatímco všichni pracovníci CDP Kladno mají praxi pouze v tomto programu, v případě pracovníků CPP Mladá Boleslav zahrnuje jejich praxe i zkušenosti z jiných zařízení drogových služeb. Z dlouhodobých kursů/výcviků jsou nejfrekventovanější kurs primární prevence, krizová intervence a psychoterapeutický výcvik (viz tabulka 4). Jak uvádí tabulka 3, pro většinu

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

pracovníků z obou zařízení je daná práce vůbec první pracovní zkušeností v drogové problematice (6 z 8 osob).

Lékař je stálým členem týmu celkem 4 zařízení. Jedná se o ordinace AT v Mělníce a Benešově, což již vyplývá ze statutu těchto služeb, dále pak kontaktní centrum v Benešově a Centrum následné péče v Praze-Podolí. V rámci provozu obou ordinací AT zajišťují lékaři ambulantní služby v rozsahu pokrývajícím plný pracovní úvazek. V Mělníce jsou to dva lékaři, v Benešově jeden. Rozsah práce lékaře v kontaktním centru zahrnuje 3 hodiny týdně. Jeho náplní práce je rodinné poradenství a psychoterapie. V centru následné péče pracuje lékař 8 hodin týdně, kdy zajišťuje ambulantní služby. Všechna zbývající zařízení, která nemají v základním týmu lékaře, odkazují své klienty na nejbližší zařízení ambulantních služeb. Spolupracují přitom s ordinacemi AT nebo psychiatrickými ambulancemi, a to buď v rámci vlastní organizace (o.p.s. Magdaléna) nebo k tomu účelu využívají regionální sítě zařízení. Jediným zařízením, které v rámci své činnosti vůbec nespolupracuje s lékaři je Centrum primární prevence Mladá Boleslav.

2. Celoživotní vzdělávání pracovníků

Každé z oslovených zařízení má v určité formě vytvořený **plán celoživotního vzdělávání** svých pracovníků. V případě celkem 13 zařízení se jedná o individuální vzdělávací plán pro každého pracovníka na období následujícího jednoho roku. Pro období roku 2009 však zatím nemá vytvořený plán 8 zařízení a chystá se k tomuto kroku v průběhu ledna/února 2009. Konkrétní vzdělávací aktivity pro pracovníky na jednotlivých pozicích uvedla celkem 4 zařízení. O dlouhodobějším vzdělávacím plánu však referovalo pouze jedno z oslovených zařízení, a to zařízení následné péče o.s. Resocializační institut Šance. Plán celoživotního vzdělávání v tomto případě zahrnuje období 3-5 let. O plánu dlouhodobějšího charakteru lze také hovořit v případě tří kontaktních center, která uvedla, že mají stanoveno povinné minimum pro nově příchozí pracovníky, jehož splnění přesahuje období jednoho roku. Jedná se o kurzy krizové intervence, první pomoc, kurs komunikace s klienty jako například kurs Motivační rozhovory. Při vytváření navazujícího plánu dvě z nich akcentují soulad mezi individuálními potřebami a pracovní náplní. Ostatní zařízení podobnou skutečnost nezmínila. Pro vedoucí ordinací AT je v rámci vzdělávání zdravotních sester a klinických psychologů stěžejní program CŽV MZ ČR. Lékaři využívají nabídky vzdělávacích aktivit pořádaných zejména SNN jako jsou konference, sympozia a další akce spíše krátkodobého charakteru.

V rámci plánovaných vzdělávacích aktivit zvažují celkem 4 zařízení, že by některý z pracovníků dosáhl **odborné kvalifikace adiktologa**. Jedná se o Kontaktní centrum Nymburk,

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Centrum drogové prevence Kladno, zařízení následné péče o.s. Resocializační institut Šance a Centrum sociálních služeb Kladno-Dubí. Dvě poslední uvedená zařízení přitom zvažují studium adiktologie u zcela nového zaměstnance nikoli však u stávajících členů týmu. Kontaktní centrum Mladá Boleslav ve svém týmu již jednoho adiktologa má, což vedoucí zařízení považuje za dostačující. Jako motivaci pro studium adiktologie některého z členů týmu uváděli vedoucí pracovníci:

- získání dobrého teoretického zázemí
- nový obor přímo zaměřený na drogovou problematiku
- zvýšení vzdělání zaměstnance
- zdravotnická kvalifikace zaměstnance
- možnost rozšířit odborné služby
- možnost intenzivnější práce s klienty
- získání aktuálních informací z oboru

Jeden ze zástupců zařízení, které adiktologa v týmu nemá a ani nezvažuje dosažení této kvalifikace u některého z pracovníků, se současně vyjádřil, že studium adiktologie představuje příliš vysoké nároky na přijetí a stejně tak v průběhu studia. Odborná kvalifikace adiktologa bude podle vedoucích zařízení přínosem v podobě:

- zvýšení kvalifikace a odborné úrovně
- lepší finanční ohodnocení
- zprostředkování rozhledu, nových impulzů a poznatků
- možnosti rozšíření služeb
- omlazení týmu příchodem nových pracovníků

Daná zařízení jsou ochotna vytvořit vhodné podmínky pro studujícího zaměstnance ve smyslu úhrady finančních nákladů za studium nebo jejich podílu (3 zařízení) a umožnění studia v rámci pracovních povinností (4 zařízení). Zástupci dvou zařízení přitom uvedli, že výše uhrazených nákladů však bude záviset především na celkovém rozpočtu v daném období. Studium v rámci pracovních povinností jednoznačně umožní vedoucí jednoho zařízení, v případě ostatních bude rozhodující rozsah nepřítomnosti na pracovišti.

V období roku 2009 předpokládají všechna zařízení **investovat do celoživotního vzdělávání** svých pracovníků. Výše plánované investice se liší napříč zařízeními, přičemž mnohá zařízení nemají stanovenou přesnou částku (viz tabulka 5). Některá zařízení udávají stanovené finanční limity na osobu, které platí pro celou organizaci. Jedná se zařízení o.p.s. Magdaléna a o.s.

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Semiramis-10tis/osoba. Vedoucí TK Mníšek pod Brdy a KC Nymburk současně uvedly, že stanovený limit lze v odůvodněných případech překročit. Jak uvádí následující výčet, očekávaný přínos od nejbližší investice do celoživotního vzdělávání má řada vedoucích pracovníků stanoven poměrně obecně. Očekávaným přínosem má tedy podle vedoucích pracovníků být (hodnoty v závorkách udávají frekvenci odpovědí):

- zvýšení kvality práce s klienty (4)
- zvýšení kvalifikace pracovníků, odborný rozvoj (4)
- motivace pro zaměstnance, výhoda (3)
- získání nových vědomostí a dovedností pro práci s cílovou skupinou, užitečné informace (2)
- aktivace pracovníků, udržení odborné úrovně (2)
- profesionální i osobní rozvoj pracovníků (2)
- dokončení probíhajících vzdělávacích kursů/výcviků (2)
- stabilita týmu (2)
- rozšíření možností pracovníků zapojit se do různých typů služeb (1)
- lepší orientace ve vztahu k vlastní práci (1)
- prevence vyhoření (1)
- doplnění vzdělání pro lepší poskytování informací v oblasti sociálně právní (1)
- spokojenost organizace (1)
- spokojenost pracovníků (1)
- spokojenost klientů (1)
- průběžné vzdělávání (1)

3. Spolupráce nízkoprahových zařízení s lékárnami

Dle výsledků studie žádné z pěti oslovených nízkoprahových zařízení aktuálně s lékárnami nespolupracuje. Spolupráce s lékárnami v rámci programů Harm Reduction spadá ve všech případech plně do kompetence terénních programů. Kontaktní centra v Benešově a Nymburce sice v minulosti s lékárnami spolupracovala, avšak s rozvojem terénních programů tuto oblast předala do jejich působnosti. Podle vedoucích kontaktních center funguje spolupráce terénních programů a lékáren poměrně dobře. O rozvoj spolupráce v tomto směru tak nemá zájem ani jedno z kontaktních center.

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

4. Nízkoprahová zařízení jako zdravotnické zařízení

Všechna kontaktní centra ve Středočeském kraji mají status zařízení sociálních služeb. Zájem o to, aby dané nízkoprahové zařízení mělo případně status jak sociálního, tak zdravotnického zařízení jednoznačně projevila dvě kontaktní centra. Jednalo se o kontaktní centrum v Kolíně a Benešově. Jak uvedla vedoucí benešovského zařízení hlavní motivací je především potřeba medikace u některých klientů. Naproti tomu vedoucí kontaktních center v Mladé Boleslavi a Nymburce necítí potřebu jakékoli změny v tomto směru. Podle jejich vyjádření spolupráce se zdravotnickými zařízeními v daném regionu funguje velmi dobře. Pouze vedoucí kontaktního centra v Příbrami nemá v této záležitosti ještě zcela jasno.

5. Poskytování substituce nízkoprahovými zařízeními

Všechna nízkoprahová zařízení mají určitý podíl klientů, kteří primárně užívají látky opiátového typu. Jak uvádí tabulka 6 nejnížší počet těchto klientů udávají kontaktní centra Příbram a Benešov-10 osob. Dle vedoucí příbramského kontaktního centra tito klienti služeb kontaktního centra moc nevyužívají a preferují spíše služby terénních programů. Naopak nejvíce opiátových klientů má kontaktní centrum Mladá Boleslav-196 klientů. Co se týče velikosti podílu klientů testovaných na hepatitidu B či C, ani jedno ze zařízení nemá v tomto směru přesné údaje (viz tabulka 6). Jediným zdrojem informací je, pokud klient tuto skutečnost pracovníkovi přímo sdělí. Ani jedno z oslovených kontaktních center své klienty na hepatitidu B či C netestuje. Na testy odkazují klienty na zdravotnická zařízení v regionu. Nejlepší možnosti co se týče testování má zařízení v Benešově, které sídlí přímo v areálu nemocnice a sousedí s ordinací AT. Prostřednictvím úzké spolupráce s tímto zařízením také zajišťují klientům léčbu. Kontaktní centrum v Mladé Boleslavi zajišťuje testování i léčbu ve spolupráci s hepatální poradnou Modrá Hvězda. V kontaktním centru v Kolíně odkazují klienty na endoskopické centrum, a to jak v souvislosti s testováním, tak s vlastní léčbou. V Nymburce odkazují své klienty na hepatologickou poradnu v rámci místní polikliniky, případně hepatální poradnu Modrá Hvězda v Mladé Boleslavi. Kontaktní centrum v Příbrami využívá v tomto směru infekční oddělení Oblastní Nemocnice.

Oslovená kontaktní centra substituci neposkytují. Substituci by rádo poskytovalo pouze jedno zařízení, a to kontaktní centrum v Mladé Boleslavi. Jako hlavní překážku uvádí vedoucí tohoto zařízení nedostatečné prostorové zázemí. Dle jejího vyjádření se tato záležitost dlouhodobě řeší a o pomoc v tomto směru nestojí. Ostatní zařízení o zařazení této služby přímo do své nabídky ani nejeví zájem. Kontaktní centra v Příbrami a Nymburce poskytují klientům v substituci poradenské služby.

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Tabulka 1: Nejvyšší dosažené vzdělání pracovníků nízkoprahových zařízení

Zařízení	Počet pracovníků	Vzdělání			
		VŠ	VOŠ	SŠ	ZŠ
KC Mladá Boleslav	4	2	1	1	0
KC Nymburk	3	0	3	0	0
KC Kolín	4	1	2	1	0
KC Benešov	9	3	1	5	0
KC Příbram	3	1	1	1	0

Tabulka 2: Nejvyšší dosažené vzdělání pracovníků ostatních zařízení

Zařízení	Počet pracovníků	Vzdělání			
		VŠ	VOŠ	SŠ	ZŠ
Terapeutická komunita Mníšek pod Brdy	10	7	0	2	1
Doléčovací centrum Praha-Podolí	4	3	0	1	0
Následná péče, Šance Kladno	5	2	0	3	0
Centrum sociálních služeb-Kladno	7	2	0	5	0
Následná péče CHRPA	2	2	0	0	0
OAT Mělník	6	3	0	3	0
OAT Benešov	3	1	0	2	0
Centrum PP Mladá Boleslav	2	2	0	0	0
Centrum drogové prevence a krizové pomoci Kladno	6	3	2	1	0

Tabulka 3: Délka praxe v zařízení daného typu služeb a jiných drogových službách (počet osob v daném typu služeb)

Délka praxe v zařízení	Léčba a doléčování		Ordinace AT		Centra PP		Kontaktní centra	
	dané zařízení	jiné zařízení	dané zařízení	jiné zařízení	dané zařízení	jiné zařízení	dané zařízení	jiné zařízení
1měsíc-1 rok (žádná praxe)	2	2 (13)	1	0 (8)	2	1 (6)	6	0 (15)
1-3 roky	7	2	0	0	2	0	7	6
3-5 let	5	3	3	1	2	0	6	0
5-10 let	11	1	2	0	2	1	0	2
> 10 let	3	7	3	0	0	0	4	0

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Tabulka 4: Dlouhodobé vzdělávací kurzy a výcviky (počet osob v daném typu služeb)

zaměření dlouhodobého kursu/vzdělávání	Léčba a doléčování	Ordinace AT	Centra PP	Kontaktní centra
krizová intervence	4	0	3	11
motivační rozhovory	1	0	0	9
arteterapie/dramaterapie	2	0	0	2
kurs primární prevence	1	0	4	3
kurs rodinného poradenství	0	0	1	1
projektový management ESF	0	0	0	1
psychoterapeutický výcvik	18	3	2	3
distanční vzdělávání pro protidrog. koordinátory	0	0	0	1
sebezkušenostní výcvik	2	0	1	1
multidisciplinární kurs	0	0	0	1
kurs pro vedoucí pracovníky ČAS	0	0	0	1
kurs pro supervizory ČAS	0	0	0	1
kurs drogového poradenství	0	0	0	1
základy nízkoprahových služeb ČAS	0	0	0	2
kurz Drogové závislosti 1. a 2.-IPVZ	0	0	0	1
kurs neverbálních technik	1	0	0	0
kurs sociální minimum	1	0	0	0
atestace v oboru alkoholismus a jiné závislosti	0	3	0	0
funkční specializace v systematické psychoterapii	0	1	0	0
nástavbová atestace z klinické farmakologie	0	1	0	0
atestace vnitřní lékařství	0	1	0	0
kurs psychoterapie	0	0	1	0
komunikační dovednosti	0	0	1	0
bálintovské skupiny	2	0	0	0

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Tabulka 5: Předpokládaná investice do vzdělávání v roce 2009 (údaje uvedeny v tis. Kč)

Zařízení	Počet pracovníků	Kč/osoba	rok 2009 celkem
Terapeutická komunita Mníšek pod Brdy	10	6-12	60-120
Doléčovací centrum Praha-Podolí	4	3,8-5	15-20
Následná péče Kladno	5	6-8	30-40
Centrum sociálních služeb-Kladno	7	1,4	do 10
Následná péče CHRPA	2	10	20
OAT Mělník	6	1,3	8
OAT Benešov	3	25	75
Centrum PP Mladá Boleslav	2	5	10
Centrum drogové prevence a krizové pomoci Kladno	6	- *	- *
KC Mladá Boleslav	4	- *	- *
KC Nymburk	3	10	30
KC Kolín	4	5	20
KC Benešov	9	10	90
KC Příbram	3	10	30

Poznámka: * respondenti na danou otázku neodpověděli, případně odpověděli „nevím“

Tabulka 6: Počet testovaných klientů užívajících opiáty a promořenost VHB/VHC.

Zařízení	počet klientů	testováno VHB/VHC	VHB+	VHC+
KC Příbram	10	-*	1	3
KC Benešov	10	-*	-*	-*
KC Mladá Boleslav	196	120	-*	120
KC Kolín	80	16	1	5
KC Nymburk	100	60	15	15

Poznámka: * respondenti na danou otázku nedokázali odpovědět